

Βρυξέλλες, 18.5.2022
COM(2022) 240 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Εξοικονόμηση ενέργειας στην ΕΕ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εξοικονόμηση ενέργειας, δηλαδή η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω τιμολογιακών μηνυμάτων, μέτρων ενεργειακής απόδοσης ή οικειοθελών προσπαθειών, μπορεί συχνά να είναι ο φθηνότερος, ασφαλέστερος και καθαρότερος τρόπος μείωσης της εξάρτησής μας από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων από τη Ρωσία. Επίσης, η χρήση λιγότερης ενέργειας στηρίζει την ασφάλεια του εφοδιασμού, διευκολύνει την εκπλήρωση απαιτήσεων αποθήκευσης και υποστηρίζει τη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια.

Η οικειοθελής μείωση της περιττής κατανάλωσης ενέργειας και η ταχεία λήψη μέτρων ενεργειακής απόδοσης θα μειώσουν τον όγκο της έλλειψης αερίου και πετρελαίου σε περίπτωση διακοπής των ροών από τη Ρωσία. Ως εκ τούτου, αποτελούν κρίσιμο στοιχείο για τη σταθεροποίηση των αγορών και την πρόληψη της περαιτέρω αστάθειας των τιμών. Μεσομακροπρόθεσμα, η εξοικονόμηση ενέργειας θα συμβάλει στη μείωση των τιμών της ενέργειας και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των αιφνίδιων αυξήσεων των τιμών και των ελλείψεων προμηθειών.

Η εξοικονόμηση ενέργειας μειώνει άμεσα τους λογαριασμούς ενέργειας και καθιστά την οικονομία μας πιο ανθεκτική. Οι υψηλές τιμές της ενέργειας που βασίζεται σε ορυκτά καύσιμα πλήττουν ήδη τα νοικοκυριά και όλους τους βιομηχανικούς τομείς, από τις υπηρεσίες έως την κατασκευαστική βιομηχανία και από τη γεωργία έως τις μεταφορές. Τα ενεργειακά φτωχά, ευάλωτα νοικοκυριά, οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και οι ενεργοβόρες βιομηχανίες αναγκάζονται να προβούν σε δυσάρεστες επιλογές για αποχή από τη χρήση ενέργειας. Οι υψηλότερες τιμές της ενέργειας επηρεάζουν επίσης τη σχετική ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, με πιθανές δευτερογενείς επιπτώσεις στην απασχόληση και στα εισοδήματα.

Πέρυσι, στο πλαίσιο της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % και της υλοποίησης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Επιτροπή πρότεινε να αυξηθεί η φιλοδοξία σχετικά με την ενεργειακή απόδοση έως το τέλος αυτής της δεκαετίας. Μολονότι πρωτίστως αποσκοπούσε στη στήριξη της απανθρακοποίησης της οικονομίας της ΕΕ, η πρόταση συνεπαγόταν και άλλα σημαντικά οφέλη, όπως η υψηλότερη ενεργειακή ασφάλεια και η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της εξάντλησης των φυσικών πόρων.

Η υλοποίηση της πλήρους δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % θα μειώσει την κατανάλωση αερίου κατά 30 % (ποσοστό που ισοδυναμεί με 100 bcm) έως το 2030. Πάνω από το ένα τρίτο του ποσοστού αυτού θα προέλθει από την επίτευξη του στόχου ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ που προβλέπεται στην πρόταση αναδιατύπωσης της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση (στο εξής: ΟΕΑ). Ο στόχος θα επιτευχθεί με την εφαρμογή των σχετικών προτάσεων πολιτικής για την ενεργειακή απόδοση, όπως η ίδια η αναδιατυπωμένη ΟΕΑ, η αναδιατύπωση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (στο εξής: ΟΕΑΚ), η νομοθεσία για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση, καθώς και άλλα μέσα πολιτικής που έχουν αντίκτυπο στην κατανάλωση ενέργειας, όπως τα πρότυπα εκπομπών CO₂ για τα νέα οχήματα, το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (στο εξής: ΣΕΔΕ) και το προτεινόμενο νέο ΣΕΔΕ για τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές.

Η εφαρμογή των εν λόγω πολιτικών θα επιφέρει διαρθρωτική μείωση της χρήσης ενέργειας. Στον απόηχο της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, οι εν λόγω αλλαγές θα πρέπει τώρα να πραγματοποιηθούν ακόμη πιο γρήγορα, ώστε να αυξηθεί ταχύτερα η ανθεκτικότητα και η ενεργειακή ανεξαρτησία της ΕΕ.

Ταυτόχρονα, μπορεί να επιτευχθεί σχετικά γρήγορα σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας μέσω οικειοθελών επιλογών. Η τελευταία έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (στο εξής: IPCC)¹ επισημαίνει ότι οι αλλαγές στον τρόπο ζωής και στη συμπεριφορά μας μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Αν οι πολίτες επιλέξουν να μειώσουν τις θερμοκρασίες θέρμανσης, να οδηγούν πιο οικονομικά και να στραφούν περισσότερο προς τις δημόσιες συγκοινωνίες και την ενεργό κινητικότητα, να χρησιμοποιούν αποδοτικότερα τις οικιακές συσκευές και τον κλιματισμό και να κλείνουν τα φώτα, μπορεί να επιτευχθεί σημαντική, βραχυπρόθεσμη εξοικονόμηση ενέργειας².

Ως εκ τούτου, το παρόν σχέδιο για την εξοικονόμηση ενέργειας στην ΕΕ υιοθετεί διττή προσέγγιση:

- (1) επίτευξη άμεσης εξοικονόμησης ενέργειας μέσω οικειοθελών επιλογών· και
- (2) επιτάχυνση και ενίσχυση διαρθρωτικών, μεσομακροπρόθεσμων μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

Και οι δύο προσεγγίσεις θα πρέπει να υποστηριχθούν από αποτελεσματικό δημοσιονομικό πλαίσιο και αποτελεσματική δομή διακυβέρνησης.

2. ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΑΜΕΣΗΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕΣΩ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Δεδομένης της τρέχουσας γεωπολιτικής κατάστασης και της κατάστασης της αγοράς, δεν μπορούμε να περιμένουμε έως ότου να εφαρμοστούν τα σημαντικά διαρθρωτικά μέτρα ενεργειακής απόδοσης. Είναι ζωτικής σημασίας να αναζητηθούν άμεσες ευκαιρίες μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας ενόσω διαρκεί η τρέχουσα κρίση. Βραχυπρόθεσμα, οι περισσότερες από αυτές τις ευκαιρίες είναι πιθανό να προκύψουν από εθελοντικές επιλογές, ορισμένες από τις οποίες θα μπορούσαν επίσης να συνεχιστούν μεσομακροπρόθεσμα, εάν οδηγήσουν σε αλλαγές συνθηθειών.

Οι επιλογές αυτές θα πρέπει να επικεντρωθούν πρωτίστως στους τομείς στους οποίους μπορεί να επιτευχθεί η μεγαλύτερη εξοικονόμηση στην κατανάλωση αερίου και πετρελαίου. Το φυσικό αέριο διαδραματίζει τον κυριότερο ρόλο στη θέρμανση, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 42 % της ενέργειας που χρησιμοποιείται για τη θέρμανση χώρων στους τομείς των κατοικιών και των νοικοκυριών. Το πετρέλαιο είναι το επόμενο σημαντικότερο ορυκτό καύσιμο θέρμανσης, με ποσοστό 14 %, ενώ ο γαιάνθρακας αντιπροσωπεύει περίπου το 3 %. Η χρήση ορυκτών καυσίμων στις μεταφορές αντιστοιχεί σε 288 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (στο εξής: ΤΠΠ) ετησίως, δηλαδή στο 93 % των ενεργειακών αναγκών του τομέα των μεταφορών. Οι αεροπορικές μεταφορές και η ναυτιλία εξαρτώνται σχεδόν εξ ολοκλήρου από τα ορυκτά καύσιμα, τα οποία αντιστοιχούν επίσης στο 93 % της χρήσης ενέργειας στις οδικές μεταφορές και στο 23 % της χρήσης ενέργειας στις σιδηροδρομικές μεταφορές.

---

¹ IPCC, 2022: Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Κλιματική αλλαγή 2022: Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής. Συμβολή της ομάδας εργασίας III στην έκτη έκθεση αξιολόγησης της διακυβερνητικής επιτροπής για την κλιματική αλλαγή).

² Analysis of behaviour change due to electricity crisis: Japanese household electricity consumer behaviour since the earthquake, Murakoshi et al., 2013. Can Rationing Affect Long Run Behavior? Evidence from Brazil, Costa, 2012. Βλ. επίσης Policies for energy conservation and sufficiency: Review of existing policies and recommendations for new and effective policies in OECD countries: Bertoldi, 2022 (<https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2022.112075>).

Περίπου το 25 % της δραστηριότητας των επιβατικών αυτοκινήτων πραγματοποιείται σε περιβάλλον αστικής κινητικότητας.

Ως εκ τούτου, οι βασικοί τομείς για σημαντική βραχυπρόθεσμη εξοικονόμηση ενέργειας είναι η θέρμανση των νοικοκυριών και των υπηρεσιών, καθώς και οι μεταφορές και η κινητικότητα, με ορισμένες πρόσθετες βραχυπρόθεσμες δυνατότητες στους βιομηχανικούς τομείς. Οι δράσεις για την άμεση μείωση της κατανάλωσης αερίου είναι εξαιρετικά σημαντικές, καθώς κάθε εξοικονόμηση που μπορεί να επιτευχθεί νωρίς θα συμβάλει στην επαναπλήρωση των αποθεμάτων και, ως εκ τούτου, θα μειώσει τους κινδύνους εφοδιασμού κατά τη χειμερινή περίοδο. Ταυτόχρονα, είναι εξίσου σημαντικό να εξοικονομηθεί ηλεκτρική ενέργεια, καθώς το αέριο, το πετρέλαιο και ο γαιάνθρακας χρησιμοποιούνται επίσης για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Οι κυριότερες μειώσεις στη χρήση του πετρελαίου είναι πιθανό να επιτευχθούν με τη μείωση της χρήσης των ιδιωτικών αυτοκινήτων και των αεροπορικών μεταφορών, καθώς και με την αποδοτικότερη οδήγηση των φορτηγών.

Οι επιλογές αυτές μπορούν να μειώσουν τη ζήτηση ενέργειας, εξέλιξη η οποία μπορεί να συμβάλει στη μείωση των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων και στην αποφυγή σοβαρότερων ελλείψεων και, κατά συνέπεια, στην αποφυγή της επιβολής μέτρων περικοπής με όλες τις συνακόλουθες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Φυσικά, έχει σημειωθεί ήδη αλλαγή λόγω των τρεχουσών υψηλών τιμών της αγοράς, καθώς τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις αναζητούν τρόπους για να περιορίσουν την αύξηση των λογαριασμών ενέργειας. Ωστόσο, η εν λόγω εξοικονόμηση που προκαλείται από τις συνθήκες της αγοράς ενδέχεται να μην επαρκεί για διάφορους λόγους. Οι παράγοντες ενδέχεται να μην γνωρίζουν τις βέλτιστες ευκαιρίες εξοικονόμησης. Μπορεί να είναι αναγκαίο να υπάρξει συντονισμός για την επίτευξη των καλύτερων δυνατών αποτελεσμάτων. Επίσης, δεν διασφαλίζονται απαραίτητα η δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη: οι πλουσιότεροι μπορεί να προσαρμόσουν ή όχι τη συμπεριφορά τους. Άλλοι, ειδικότερα οι πιο εύάλωτοι, μπορεί αντίθετα να αναγκαστούν να λάβουν επώδυνα μέτρα. Τέλος, οι τιμές της αγοράς δεν θα οδηγήσουν κατ' ανάγκη σε κατάλληλη προσπάθεια από την άποψη της επίτευξης των στόχων του σχεδίου REPowerEU.

Ως εκ τούτου, τα είδη των δράσεων στήριξης που μπορούν να αναληφθούν μπορούν να διαιρεθούν στις εξής κατηγορίες:

- **Δράσεις ενημέρωσης** — για να διασφαλιστεί ότι οι διάφοροι τύποι χρηστών ενέργειας κατανοούν τη σημασία της μείωσης της ενεργειακής ζήτησης και γνωρίζουν τι μπορούν να κάνουν για να συμβάλουν.
- **Δράσεις ενθάρρυνσης και υποστήριξης** — για να υποστηριχθούν οι χρήστες ενέργειας στις προσπάθειές τους να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας, π.χ. μέσω της προσφοράς εκπτώσεων για την αγορά των αποδοτικότερων συσκευών.

Το βασικό πλεονέκτημα της αλλαγής που οφείλεται σε αυτού του είδους τα μέτρα είναι ότι ο αντίκτυπός τους στην κατανάλωση ενέργειας είναι άμεσος, δεν απαιτείται καμία (ή ελάχιστη) αρχική επένδυση και χρειάζεται μόνο μικρή αλλαγή συνηθειών, η οποία έχει μηδενικό ή πολύ περιορισμένο αντίκτυπο στην ευημερία, καθώς μόνον όσοι επιθυμούν και μπορούν να κάνουν τέτοιες επιλογές θα προβούν σε αυτές.

Τα εν λόγω μέτρα θα είναι κυρίως οικειοθελή και θα βασίζονται στην καλή προαίρεση, καθώς και στην αποτελεσματική επικοινωνία με τους χρήστες ενέργειας όσον αφορά τα πιο αποτελεσματικά βήματα που μπορούν να ακολουθήσουν. Δεδομένου ότι οι κύριες χρήσεις του αερίου και του πετρελαίου είναι σχετικά περιορισμένες (κυρίως θέρμανση,

στην περίπτωση του αερίου, και μεταφορές, στην περίπτωση του πετρελαίου), τα μηνύματα μπορεί να είναι σχετικά πολύ στοχευμένα.

Η παροχή στοχευμένων πληροφοριών στους πολίτες είναι ζωτικής σημασίας για να προβαίνουν σε συνειδητές επιλογές. Τα σωστά μηνύματα πρέπει να δίνονται την κατάλληλη στιγμή. Αυτό ενδέχεται να συνεπάγεται μικρό αριθμό μέτρων ευρείας στόχευσης που υποστηρίζονται από προσβάσιμες πληροφορίες.

Οι δράσεις αυτές πρέπει να αναληφθούν από αξιόπιστους φορείς που κατανοούν σωστά τις τοπικές συνθήκες και είναι σε θέση να διασφαλίσουν τη συμμετοχή ευρέος τμήματος του πληθυσμού σε συγκεκριμένες δράσεις. Τα κράτη μέλη είναι συχνά στην καλύτερη θέση για να προωθήσουν αυτά τα είδη δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας την κατάλληλη χρονική στιγμή και λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες. Οι τοπικές αρχές, μέσω π.χ. τοπικών, περιφερειακών και εθνικών οργανισμών ενέργειας, του Συμφώνου των Δημάρχων και της αποστολής των 100 κλιματικά ουδέτερων και έξυπνων πόλεων, μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο.

Οι δράσεις ενημέρωσης μπορούν επίσης να ενισχυθούν με τη συμπερίληψη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την εξοικονόμηση ενέργειας στα σχολικά προγράμματα σπουδών και με την προώθηση της απόκτησης δεξιοτήτων στους τομείς που είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων του σχεδίου REPowerEU.

Αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη λάβει μέτρα για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων βραχυπρόθεσμης εξοικονόμησης ενέργειας³, αλλά θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα. Για να στηρίξει αυτές τις προσπάθειες, η κοινή εκστρατεία της Επιτροπής και του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (στο εξής: ΔΟΕ) με τίτλο «*Playing my part*» παρέχει απλές πληροφορίες σχετικά με ορισμένα βασικά βήματα που μπορούν να κάνουν οικειοθελώς ιδιώτες και εταιρείες, όταν αυτό είναι δυνατόν, για να συμβάλουν στη μείωση των εισαγωγών ενέργειας από τη Ρωσία.

Επίσης, για να στηρίξει τους καταναλωτές στην επιλογή αποδοτικότερων συσκευών, η Επιτροπή εγκαινιάζει μια διεπαφή καταναλωτών στη βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού Μητρώου Προϊόντων για την Ενεργειακή Επισήμανση (EPREL)⁴. Η Επιτροπή επεξεργάζεται επίσης μια ενημερωτική εκστρατεία σχετικά με την παροχή πληροφοριών και υλικού ευαισθητοποίησης που θα χρησιμοποιηθούν από άλλους φορείς για την επικοινωνία τους με ιδιώτες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που έχουν στη διάθεσή τους όσον αφορά την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, όπως μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ για συστήματα θέρμανσης υψηλής απόδοσης, διασφαλίζοντας ότι η τιμολόγηση της ενέργειας ενθαρρύνει τη μετάβαση σε αντλίες θερμότητας και την αγορά αποδοτικότερων συσκευών. Τα κράτη μέλη θα είναι στην καταλληλότερη θέση για να εντοπίσουν τις πιο αποτελεσματικές και δίκαιες ευκαιρίες με βάση την κατάστασή τους.

Μπορούν να αναπτυχθούν πολλές συγκεκριμένες άμεσες συστάσεις· μια εικόνα των σχετικών τύπων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων ενδεικτικών εκτιμώμενων δυνατοτήτων

---

³ Για παράδειγμα, η βελγική κυβέρνηση δρομολόγησε την εκστρατεία «J'ai un impact/ik heb impact» με στόχο την επίτευξη βραχυπρόθεσμης εξοικονόμησης ενέργειας ενόψει της κρίσης στην Ουκρανία. Η Ιταλία ανακοίνωσε την απόφασή της να περιορίσει τις θερμοκρασίες θέρμανσης και ψύξης στα δημόσια κτίρια.

⁴ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.: <https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>

εξοικονόμησης ενέργειας, παρέχεται στο παράρτημα, ενώ τα σημαντικότερα από αυτά τα μέτρα συνοψίζονται στον πίνακα που ακολουθεί⁵.

	Εξοικονόμηση πετρελαίου (σε εκατ. TΠΠ)	Εξοικονόμηση αερίου (σε bcm)
Μέτρα εξοικονόμησης αερίου		
Εξοικονόμηση από τη μείωση της θέρμανσης, τη διακοπή της θέρμανσης σε χώρους που δεν χρησιμοποιούνται, τη σφράγιση σημείων όπου υπάρχουν ρεύματα αέρα κ.λπ.	≈1,5	≈6
Παροχή πληροφοριών σχετικά με τη διατήρηση των θερμοκρασιών των λεβήτων συμπύκνωσης κάτω από τους 60 βαθμούς και προτροπή των πολιτών να ελέγχουν τις θερμοκρασίες των λεβήτων τους.		≈3
Πληροφορίες σχετικά με τη συντήρηση των λεβήτων, απλά μέτρα μόνωσης, θωράκιση από τα ρεύματα αέρα, τοποθέτηση θερμοστατικών βαλβίδων θερμαντικών σωμάτων και ρυθμιστών θερμότητας στα θερμαντικά σώματα, και παρότρυνση για ανάληψη δράσης.	≈0,3	≈1
Εξέταση του ενδεχομένου τροποποίησης της τιμολόγησης της ενέργειας και θέσπισης προοδευτικών τιμολογιακών δομών και άλλων λύσεων για την ενθάρρυνση της εξοικονόμησης ενέργειας και τη μετάβαση από το αέριο στην ηλεκτρική ενέργεια.		≈1
Βιομηχανία		
Παροχή κινήτρων για ενεργειακούς ελέγχους και εφαρμογή μέτρων για την αποφυγή απωλειών θερμότητας από διεργασίες υψηλής θερμοκρασίας, με στήριξη της απομάκρυνσης από την ενέργεια που παράγεται από ορυκτά καύσιμα.		≈2
Μέτρα στον τομέα των μεταφορών		
Σύσταση για μείωση της ταχύτητας στους αυτοκινητοδρόμους.	≈8	
Ενθάρρυνση της πεζοπορίας, της ποδηλασίας, των μέσων μαζικής μεταφοράς, της μικροκινητικότητας στις αστικές περιοχές.	≈5	
Ενθάρρυνση των σιδηροδρομικών μεταφορών.	≈2	
Ενδεικτικό δυναμικό		≈13

Ο ΔΟΕ εκτιμά ότι αυτοί οι τύποι βραχυπρόθεσμων μέτρων που σχετίζονται με το αέριο θα μπορούσαν να επιτύχουν **μείωση κατά 5 % της (τελικής) χρήσης αερίου (περίπου 13 bcm)** σε ένα έτος. Ομοίως, και ανάλογα με το κράτος μέλος και τη συνολική οικεία ζήτηση για μεταφορές, τα μέτρα θα μπορούσαν να επιτύχουν έως και **5 % μείωση της (τελικής) χρήσης πετρελαίου (περίπου 16 εκατ. TΠΠ)**, χωρίς να εμποδίζονται οι απαραίτητες μετακινήσεις.

Για να στηρίξει τις προσπάθειες αυτές, η Επιτροπή θα προβεί στις εξής ενέργειες:

⁵ Η αναφερόμενη εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας βασίζεται σε ένα φάσμα πηγών και εξαρτάται από μεγάλο εύρος παραγόντων, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού στον οποίο οι ιδιώτες ανταποκρίνονται στις διαφημιστικές και ενημερωτικές εκστρατείες, καθώς και σε άλλες προτροπές. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως αμιγώς ενδεικτικά στοιχεία του πιθανού σχετικού μεγέθους των επιπτώσεων σε επίπεδο ΕΕ. Επίσης, οι επιπτώσεις των μέτρων μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται.

- θα αναπτύξει εκστρατεία στο πλαίσιο της αντίδρασης της ΕΕ στις επιπτώσεις του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και των υψηλών τιμών ενέργειας, με στόχο την ευαισθητοποίηση και την παροχή υλικού για χρήση από άλλους φορείς·
- θα διαδώσει πληροφορίες σχετικά με την εκστρατεία «Playing my part» για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας από ιδιώτες και θα συνεργαστεί με ομάδες ενδιαφερομένων για την αύξηση της εμβέλειας αυτών των μέτρων ενημέρωσης και την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αντικτύπου·
- θα παρουσιάσει τη διεπαφή καταναλωτών στη βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού Μητρώου Προϊόντων για την Ενεργειακή Επισήμανση με σκοπό να υποστηρίξει την επιλογή αποδοτικότερων συσκευών από καταναλωτές και αγοραστές.

3. ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ, ΜΕΣΟΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Οι τρέχοντες στόχοι ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ συμβάλλουν σημαντικά στην υλοποίηση των φιλοδοξιών της ΕΕ για το κλίμα. Οι ποσοτικοί στόχοι 20-20-20 και οι κλιματικοί στόχοι για το 2030 που τέθηκαν στο πλαίσιο του νομοθετήματος για το κλίμα αποτελούν σαφή παραδείγματα περιπτώσεων που τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης κατέστησαν δυνατή την ανάπτυξη παράλληλα με τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Όπως επιβεβαιώνεται από έρευνες⁶, οι πολιτικές ενεργειακής απόδοσης παρείχαν επίσης μεγαλύτερα οφέλη τα οποία μπορούν να αποτιμηθούν χρηματικά σε διαφορετικούς βαθμούς. Σε αυτά περιλαμβάνονται πτυχές όπως η μείωση της ενεργειακής φτώχειας, η αύξηση της υγείας και της ευημερίας, η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και η ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας.

Τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει τα αναγκαία πλαίσια και τις αναγκαίες θεσμικές ρυθμίσεις προκειμένου να επιτύχουν τους προηγούμενους και τους τρέχοντες στόχους ενεργειακής απόδοσης. Έχει δημιουργηθεί μια δομή διακυβέρνησης μέσω των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ), προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι φιλοδοξίες αυτές συνάδουν με τους συνολικούς στόχους της ΕΕ. Επείγει πλέον να επιταχυνθούν οι εν λόγω βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης, ώστε να αυξηθεί η ανθεκτικότητα της ΕΕ. Δεδομένου ότι οι υψηλότερες τιμές της ενέργειας μειώνουν την περίοδο απόσβεσης των επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση, είναι αναγκαίο να καταβληθούν νέες προσπάθειες για να αρθούν οι περιορισμοί ρευστότητας και πληροφόρησης που εμποδίζουν αυτές τις κερδοφόρες επενδύσεις.

Λόγω του έργου που επιτελέστηκε την τελευταία δεκαετία, η εν λόγω κλιμάκωση των προσπαθειών δεν θα πρέπει να απαιτεί δημιουργία νέων δομών ή φορέων. Για παράδειγμα, όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανακαίνισης, οι μεγάλες επιχειρήσεις υποχρεούνται να διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους ανά τετραετία και έχουν καταβληθεί προσπάθειες για κατάλληλη κατάρτιση και για διασφάλιση της ποιότητας. Ωστόσο, η αύξηση του ρυθμού βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ενδέχεται να απαιτήσει την ενίσχυση των υφιστάμενων επιπέδων πόρων, για παράδειγμα για την παροχή συμβουλών και πληροφοριών, καθώς και για μηχανισμούς που θα δώσουν τη δυνατότητα για περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις.

⁶ Βλ. για παράδειγμα <https://combi-project.eu/>

Οι ισχύοντες κανόνες της ΕΕ για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση έχουν αποφέρει 10 % μείωση της ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας από τα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους, μειώνοντας σημαντικά τη ζήτηση πρωτογενούς ενέργειας στην ΕΕ και εξοικονομώντας χρήματα για τους καταναλωτές. Η πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό σχετικά με τον οικολογικό σχεδιασμό όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα⁷ επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του πλαισίου για τον οικολογικό σχεδιασμό, ώστε να καλύπτει το ευρύτερο δυνατό φάσμα προϊόντων. Δεδομένου ότι η χρήση υλικών σε προϊόντα έχει σημαντικό ενεργειακό αποτύπωμα, το νέο αυτό πλαίσιο θα αυξήσει σημαντικά την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω της ενίσχυσης τόσο της ενεργειακής απόδοσης όσο και της αποδοτικής χρήσης των υλικών.

3.1. Πρόταση για υψηλότερο στόχο ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ

Η πρόταση που εξέδωσε η Επιτροπή τον Ιούλιο του 2021 για την αναδιατύπωση της ΟΕΑ περιλαμβάνει υψηλότερο στόχο ενεργειακής απόδοσης 9 % έως το 2030 (σε σύγκριση με το σενάριο αναφοράς του 2020).

Επίσης, το 2021 η Επιτροπή εκπόνησε μελέτη σχετικά με το δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας των μέτρων ενεργειακής απόδοσης, η οποία κατέδειξε ότι το δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας για το 2030 θα μπορούσε να ανέλθει στο 13 % της τελικής κατανάλωσης ενέργειας (752 εκατ. ΤΠΠ), εάν η ΕΕ εντείνει τη χρηματοδότηση και τις προσπάθειες για ενεργειακή απόδοση. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη⁸, το τεχνικό δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας θα μπορούσε να ανέλθει στο 19 % της τελικής κατανάλωσης ενέργειας (696 εκατ. ΤΠΠ).

Σε συνέχεια της ανακοίνωσης REPowerEU της 8ης Μαρτίου, η περαιτέρω μοντελοποίηση του σεναρίου του σχεδίου REPowerEU⁹ με διαρθρωτικά υψηλότερες τιμές αερίου έχει επίσης ως αποτέλεσμα έναν οικονομικά αποδοτικό στόχο ενεργειακής απόδοσης της τάξης του 13 % το 2030.

3.2. Πιθανή ενίσχυση των μέτρων ενεργειακής απόδοσης

Δεδομένης της ανάγκης να επισπευσθεί η ανεξαρτησία της Ένωσης από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο ταχείας εφαρμογής των υφιστάμενων μέτρων ενεργειακής απόδοσης και εφαρμογής πρόσθετων μέτρων. Κάθε κράτος μέλος θα γνωρίζει καλύτερα πού θα πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές του και, επίσης, υπάρχουν σαφείς τομείς σε επίπεδο ΕΕ στους οποίους μια κοινή προσέγγιση μπορεί να αποφέρει προστιθέμενη αξία.

Στο πλαίσιο των διαδικασιών συναπόφασης που βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικά με διάφορα στοιχεία της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 %, οι συννομοθέτες μπορούν να ενισχύσουν το ρυθμιστικό πλαίσιο για την ενεργειακή απόδοση βραχυπρόθεσμα και να επιτύχουν μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας μεσομακροπρόθεσμα στο πλαίσιο του σχεδίου REPowerEU, μεταξύ άλλων με τις εξής δράσεις:

---

⁷ COM(2022) 142 final.

⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/511bb328-f8b9-11eb-b520-01aa75ed71a1/language-en>

⁹ SWD(2022) 230 final.

- **Αύξηση της φιλοδοξίας σχετικά με την εθνική υποχρέωση εξοικονόμησης ενέργειας.**
- **Θέσπιση υποχρεώσεων που διασφαλίζουν ότι, σε βασικούς τομείς, θα αυξηθεί η ενεργειακή απόδοση, θα παύσουν οι επιδοτήσεις για τεχνολογίες ορυκτών καυσίμων, θα προωθούνται με συνέπεια οι τεχνολογίες ανανεώσιμης ενέργειας και θα αναπτυχθούν γρήγορα τεχνολογίες και εξοπλισμός εξοικονόμησης ενέργειας.**
- **Ενίσχυση της εφαρμογής των αποτελεσμάτων των ενεργειακών ελέγχων** ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή οικονομικά αποδοτικών μέτρων και η παροχή κινήτρων σε εταιρείες (ειδικότερα ΜΜΕ) και άλλες οντότητες, όπως δημόσιους φορείς, που δεν υπόκεινται στην υποχρέωση διενέργειας ενεργειακών ελέγχων, να διενεργούν τέτοιους ελέγχους και να ενεργούν με βάση τα αποτελέσματά τους. Τα κέντρα δεδομένων και η χρήση της απορριπτόμενης θερμότητας θα πρέπει επίσης να εξεταστούν στο πλαίσιο αυτό.
- **Θέσπιση πρόσθετων προτύπων ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης για τα κτίρια, με σκοπό την τόνωση των ανακαινίσεων που περιλαμβάνουν επίσης συστήματα θέρμανσης (και ψύξης), με επαρκώς φιλόδοξα χρονοδιαγράμματα και **χάραξη πορείας για την αναβάθμιση των κτιρίων που έχουν τις χειρότερες επιδόσεις** στο πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης, από την «κατηγορία Ζ» έως την «κατηγορία Δ».**
- **Σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων των κρατών μελών για λέβητες που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα στα κτίρια από το 2025 τουλάχιστον (με την επισήμανση ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα εν λόγω κίνητρα αντιβαίνουν στο άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού για την ενεργειακή επισήμανση) και ενθάρρυνση του αναπροσανατολισμού για την παροχή κινήτρων σχετικά με συστήματα στήριξης των αντλιών θερμότητας.**
- **Ενίσχυση των εθνικών απαιτήσεων για την ενέργεια (και την αποδοτική χρήση των πόρων) στα νέα κτίρια** μέσω απαιτήσεων για το σύστημα θέρμανσης και μέσω της θέσπισης προτύπων μηδενικών εκπομπών πριν από το 2030 (πριν από το 2027 στην περίπτωση των δημόσιων κτιρίων).
- **Αυστηροποίηση των εθνικών απαιτήσεων σχετικά με το σύστημα θέρμανσης σε υφιστάμενα κτίρια** με σκοπό την κάλυψη των ανακαινίσεων μεγάλης κλίμακας και των αντικαταστάσεων λεβήτων, καθώς και τη σύνδεση με αποδοτικά συστήματα τηλεθέρμανσης σε πυκνοκατοικημένες περιοχές. Αυτή θα συνοδευτεί από τον καθορισμό αυστηρότερων ορίων οικολογικού σχεδιασμού για τα συστήματα θέρμανσης σε επίπεδο ΕΕ, με πρόβλεψη ότι το 2029 θα είναι η καταληκτική ημερομηνία για τη διάθεση στην αγορά «αυτόνομων» λεβήτων που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα, και την παράλληλη αναπροσαρμογή των ενεργειακών ετικετών (έως το 2025/2026) που θα έχει ως αποτέλεσμα τον υποβιβασμό των λεβήτων και άλλων συσκευών που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα στις κατώτερες ενεργειακές κατηγορίες. Τα εν λόγω μέτρα της ΟΕΑΚ και της νομοθεσίας για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση θα παράσχουν κίνητρα για την ανάπτυξη αντλιών θερμότητας και θα συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου διπλασιασμού του ρυθμού εγκατάστασης αντλιών θερμότητας.
- **Θέσπιση εθνικών απαγορεύσεων για λέβητες που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα σε υφιστάμενα και σε νέα κτίρια, με τον καθορισμό απαιτήσεων για τις μονάδες παραγωγής θερμότητας με βάση τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου**

ή το είδος του χρησιμοποιούμενου καυσίμου. Μολονότι η αναδιατύπωση της ΟΕΑΚ καθορίζει σαφή νομική βάση για τις εν λόγω εθνικές απαγορεύσεις με σκοπό την αντιμετώπιση της τρέχουσας ανασφάλειας δικαίου, είναι ήδη δυνατόν, βάσει του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, να ληφθούν τέτοια μέτρα, τα οποία έχουν ήδη θεσπιστεί από διάφορα κράτη μέλη.

Μεσομακροπρόθεσμα θα είναι επίσης **σημαντικό να αυξηθεί περαιτέρω η ενεργειακή απόδοση στις μεταφορές** με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου, την ενθάρρυνση της μετάβασης σε αποδοτικές εναλλακτικές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των μεταφορών, για παράδειγμα μέσω των εξής:

- αεροδυναμική μετασκευή βαρέων επαγγελματικών οχημάτων και εγκαταστάσεων για τη σύνδεση ρυμουλκούμενων ψυγείων· μεγαλύτερου μήκους φορτηγά με οικολογικό σχεδιασμό, όπως αεροδυναμικές διατάξεις στα ρυμουλκούμενά τους·
- συμπερίληψη περαιτέρω απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού ή υψηλότερων στόχων ενεργειακής απόδοσης για τα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα στην επικείμενη αναθεώρηση των προτύπων επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ από βαρέα επαγγελματικά οχήματα που έχουν πωληθεί πρόσφατα, η οποία αναμένεται τον Δεκέμβριο του 2022·
- παροχή κινήτρων για τη χρήση βαρέων επαγγελματικών οχημάτων μηδενικών εκπομπών και ενίσχυση του δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας των μεγαλύτερων και βαρύτερων φορτηγών για διασυνοριακά ταξίδια εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την επικείμενη αναθεώρηση της οδηγίας για τα βάρη και τις διαστάσεις·
- ενίσχυση της χρήσης συνδυασμένων μεταφορών που παράγουν εξοικονόμηση ενέργειας κατά την επικείμενη επανεξέταση της οδηγίας για τις συνδυασμένες μεταφορές·

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή:

- προτείνει να αυξηθεί στο 13 % ο δεσμευτικός στόχος της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση·
- καλεί το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εξετάσουν, κατά τη διάρκεια των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων, τα σχετικά μέτρα που περιγράφονται παραπάνω, ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσθετη εξοικονόμηση ενέργειας και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων μέσω της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση·
- καλεί το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να διατηρήσουν το επίπεδο φιλοδοξίας της πρότασης της Επιτροπής για κανονισμό σχετικά με τον οικολογικό σχεδιασμό όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα¹⁰, η ταχεία υλοποίηση του οποίου θα επιφέρει περαιτέρω εξοικονόμηση ενέργειας μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και της αποδοτικής χρήσης των πόρων ευρέος φάσματος προϊόντων·
- θα εξετάσει το ενδεχόμενο ανάληψης νομοθετικής πρωτοβουλίας για την αύξηση του μεριδίου των οχημάτων μηδενικών εκπομπών στους στόλους δημόσιων και εταιρικών αυτοκινήτων πάνω από ένα ορισμένο μέγεθος·

---

¹⁰ COM(2022) 142 final.

- προτείνει νομοθετική δέσμη για τον οικολογικό προσανατολισμό των εμπορευματικών μεταφορών.

Η Επιτροπή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να εγκρίνουν ταχέως τη μεταρρύθμιση του κανονισμού για τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ουρανό όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας στην Ευρώπη, δεδομένων των σημαντικών οφελών της μειωμένης κατανάλωσης καυσίμων τα οποία θα μπορούσαν να προκύψουν από την αύξηση της αποδοτικότητας των πτήσεων.

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση και τις ανακαινίσεις κτιρίων, οι επενδύσεις που προτείνονται στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ) αποτελούν καλή αφετηρία, καθώς περισσότερα από 67 δισ. EUR έχουν δεσμευτεί για τέτοιες επενδύσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ). Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδοτικής στήριξης διατέθηκε για ανακαινίσεις κτιρίων (κυρίως κατοικιών και δημόσιων κτιρίων), το αμέσως μικρότερο διατέθηκε για την κατασκευή ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων, ενώ η στήριξη της ενεργειακής απόδοσης στις ΜΜΕ, τη βιομηχανία και τα κτίρια του τριτογενούς τομέα ήταν, σε πολλές περιπτώσεις, λιγότερο συχνή. Οι συζητήσεις για το σχέδιο REPowerEU που διεξάγονται επί του παρόντος με όλα τα κράτη μέλη αποτελούν καλή ευκαιρία για την ενίσχυση των ΣΑΑ σε αυτούς τους τομείς.

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Εκσυγχρονισμού και του προτεινόμενου νέου ΣΕΔΕ για τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές, καθώς και το σχετικό Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα αναμένεται επίσης να παράσχουν συνολικά έσοδα τουλάχιστον παρόμοιας τάξης μεγέθους, ενώ οι επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης αποτελούν βασικό στόχο για τη χρήση των εσόδων. Επίσης, εντός του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (στο εξής: ΠΔΠ), θα παρασχεθεί από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, Ταμείο Συνοχής και Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης) σημαντική στήριξη για την ενεργειακή απόδοση και τις βιώσιμες μεταφορές. Ειδικότερα, το **πρόγραμμα InvestEU** θα κινητοποιήσει ιδιωτική χρηματοδότηση για τη στήριξη ευρέος φάσματος επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση, μέσω του επιμερισμού των κινδύνων με τους εταίρους υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένου του Ομίλου ΕΤΕπ. Επίσης, η κοινή γεωργική πολιτική, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και το πρόγραμμα LIFE παρέχουν στήριξη για επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση. Συνολικά, στο πλαίσιο αυτών των μέσων σε επίπεδο ΕΕ, οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται για δαπάνες σχετικές με το κλίμα ανέρχονται σε 626 δισ. EUR για το ΠΔΠ 2021-2027 και την πρωτοβουλία NextGenerationEU (μολονότι οι εν λόγω πόροι αφορούν διάφορους τομείς πολιτικής πέραν της ενεργειακής απόδοσης).

Τα μέτρα που περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις υπόκεινται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (CEEAG) παρέχουν πολλές ευκαιρίες για τη στήριξη έργων ενεργειακής απόδοσης. Παρά τη σημαντική δημόσια χρηματοδότηση σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο που διατίθεται για την ενεργειακή απόδοση, η εν λόγω χρηματοδότηση από μόνη της δεν θα είναι επαρκής για την κάλυψη των επενδυτικών αναγκών στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και, ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να αυξηθούν οι δημόσιες επενδύσεις για την επίτευξη αυτών των στόχων. Περαιτέρω ανάγκες χρηματοδότησης απορρέουν από την αναγκαία αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των εργαζομένων ώστε να αντιμετωπιστεί η έλλειψη εργατικού δυναμικού ειδικευμένου στην εφαρμογή πολλών από τα προγραμματισμένα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, μέτρων

σχετικών με την εγκατάσταση εργαλείων εξοικονόμησης ενέργειας, με αποδοτικές συσκευές ή με την ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και μέτρων για την κατασκευή και την ανακαίνιση κτιρίων.

Τούτο σημαίνει, αφενός, ότι η δημόσια χρηματοδοτική στήριξη πρέπει να χρησιμοποιείται με τον αποδοτικότερο οικονομικά τρόπο βασιζόμενη σε χρηματοδοτικά μέσα και καινοτόμους μηχανισμούς χρηματοδότησης. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα συνεχίσει να προωθεί την τεχνική βοήθεια για επενδύσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης, την αξιοποίηση καινοτόμων συστημάτων χρηματοδότησης για ενεργειακή απόδοση (όπως επιστροφή βάσει του ποσού του λογαριασμού και του φόρου, σύναψη συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης και μοντέλα βάσει επιδόσεων), καθώς και χρηματοπιστωτικά προϊόντα (όπως ενυπόθηκα δάνεια ενεργειακής απόδοσης, πράσινα δάνεια και συστήματα χρηματοδότησης για την αγορά στόλων μηδενικών εκπομπών για μεταφορές).

Δεδομένης της σημασίας που έχει η ανάπτυξη συστημάτων χρηματοδότησης για την ενεργειακή απόδοση, με τον συνδυασμό χρηματοδοτικών μέσων και επιχορηγήσεων, η Επιτροπή, στηριζόμενη από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, παρέχει ένα μοντέλο¹¹ για τη στήριξη των κρατών μελών κατά την ανάπτυξη χρηματοδοτικών μέσων για την ενεργειακή απόδοση και για την αύξηση της εφαρμογής των εν λόγω συστημάτων στο πλαίσιο των ταμείων της πολιτικής συνοχής.

Από την άλλη πλευρά, είναι καίριας σημασίας να ενισχυθεί η συνεργασία με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για επενδύσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και να κινητοποιηθεί η ενεργός δέσμευσή τους για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου REPowerEU και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Επ' αυτού, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, συνεχίζει να ενισχύει το έργο του επιτυχημένου Ομίλου Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων για την Ενεργειακή Απόδοση (EEFIG), για παράδειγμα με σκοπό τη μετατροπή του σε έναν υψηλού επιπέδου ευρωπαϊκό συνασπισμό με τον χρηματοπιστωτικό τομέα για τη χρηματοδότηση της ενεργειακής απόδοσης. Επίσης, η Επιτροπή θα εξετάσει πρόσθετους τρόπους για την ενεργοποίηση περαιτέρω ιδιωτικών επενδύσεων, π.χ. μέσω προτύπων για το χαρτοφυλάκιο ενυπόθηκων δανείων ή συστημάτων πληρωμής βάσει επιδόσεων.

Δεδομένης της ανάγκης να αυξηθεί η ιδιωτική χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση, η Επιτροπή:

- θα δρομολογήσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, έναν υψηλού επιπέδου ευρωπαϊκό συνασπισμό με τον χρηματοπιστωτικό τομέα για τη χρηματοδότηση της ενεργειακής απόδοσης, με βάση τον επιτυχημένο Όμιλο Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων για την Ενεργειακή Απόδοση·
- θα εξετάσει πιθανά πρόσθετα μέτρα για την κινητοποίηση περαιτέρω ιδιωτικών επενδύσεων, π.χ. μέσω προτύπων για το χαρτοφυλάκιο ενυπόθηκων δανείων ή συστημάτων πληρωμής βάσει επιδόσεων.

---

¹¹ <https://www.fi-compass.eu/resources/factsheets-and-brochures/model-for-a-financial-instrument-with-a-grant-component>

5. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Τα κράτη μέλη, καθώς και οι οικείες περιφερειακές και τοπικές αρχές και οργανώσεις, είναι στην καλύτερη θέση να προσεγγίσουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ και να τους ενθαρρύνουν να λάβουν μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας ή να επενδύσουν σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης. Η Επιτροπή θα συμπληρώσει τις εν λόγω προσπάθειες μέσω του εντοπισμού και της ανταλλαγής εμπειρογνώσιας μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τις πιο αποτελεσματικές δράσεις, όπου είναι δυνατόν μέσω υφιστάμενων δομών, όπως για παράδειγμα οι συντονισμένες δράσεις σχετικά με την ΟΕΑ και την ΟΕΑΚ, τοπικές πρωτοβουλίες κ.λπ. Στο πλαίσιο του μέσου τεχνικής υποστήριξης, η Επιτροπή βοηθά τα κράτη μέλη να προσδιορίζουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για τη σταδιακή κατάργηση των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων από τη Ρωσία, μεταξύ άλλων για να επιταχυνθούν και να ενισχυθούν τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης. Η Επιτροπή επιθυμεί να συνεργαστεί με όλους τους αρμόδιους εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς φορείς για την παροχή της μέγιστης δυνατής στήριξης και την ανταλλαγή πληροφοριών.

Οι πόλεις και οι κωμοπόλεις αντιπροσωπεύουν τα τρία τέταρτα του πληθυσμού της ΕΕ και παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες δυνατότητες στήριξης επείγουσών δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας. Έχουν επίσης βαθιά γνώση του πληθυσμού που βιώνει ή κινδυνεύει από ενεργειακή φτώχεια και αλληλεπιδρούν με αυτόν. Εν προκειμένω, το Σύμφωνο των Δημάρχων και η αποστολή των 100 κλιματικά ουδέτερων και έξυπνων πόλεων αποτελούν βασικές συμπράξεις για την ανάληψη δράσης. Μια σημαντική πτυχή ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι καταναλωτές μπορούν να διαδραματίσουν τον ρόλο τους είναι η ενίσχυση των υφιστάμενων δικτύων με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, καθώς και των δικτύων εμπειρογνομόνων και ενδιαφερόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται σε αυτά τα επίπεδα. Σε διεθνές επίπεδο, το Παγκόσμιο Σύμφωνο των Δημάρχων παρέχει έναν καθιερωμένο διάυλο που φτάνει σε 11 000 πόλεις, μεταξύ άλλων στην Ουκρανία, η οποία μπορεί να ενσωματωθεί σε μια παρόμοια δράση μετά το τέλος της σύγκρουσης.

Υπάρχουν συγκεκριμένες πτυχές που πρέπει να εξεταστούν σε διάφορους επιχειρηματικούς τομείς και η Επιτροπή προτίθεται να διερευνήσει αν θα μπορούσαν να δημιουργηθούν ειδικές συμπράξεις εξοικονόμησης ενέργειας με κατάλληλους ενδιαφερόμενους φορείς σε σχετικούς τομείς (π.χ. μεταφορές, βιομηχανία, γεωργικά είδη διατροφής, ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων δεδομένων, του νερού και της ενέργειας). Άλλες υφιστάμενες πρωτοβουλίες, όπως η πρωτοβουλία «Καθαρή ενέργεια για τα νησιά της ΕΕ» και η πρωτοβουλία για τις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα που βρίσκονται σε μετάβαση, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ενός πλαισίου για τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις και τις υπηρεσίες.

Σε εποχές επείγουσας ανάγκης, απαιτείται βαθιά γνώση των τοπικών συνθηκών και προσαρμοσμένη πρακτική στήριξη για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με το πώς μπορούν να συνδυάσουν με τον καλύτερο τρόπο τη χρήση ανανεώσιμης ενέργειας και τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης ή πώς μπορούν να γίνουν μέλη μιας κοινότητας ανανεώσιμης ενέργειας. Πρέπει να διασφαλιστεί ότι όλοι οι πολίτες διαθέτουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων. Ακόμη και οι επείγουσες δράσεις πρέπει να διασφαλίζουν τη συμμετοχικότητα, την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει να φέρνει σε επαφή τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, συμπράξεις εξοικονόμησης ενέργειας, οργανώσεις καταναλωτών, συμπράξεις και συμμαχίες δεξιοτήτων, την Επιτροπή των Περιφερειών, τοπικά και περιφερειακά

δίκτυα και κεντρικές αρχές των κρατών μελών, ώστε να καταστεί δυνατή η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας σε όλους τους τομείς και η παρακολούθηση των επιπτώσεων των μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας έως τον επόμενο χειμώνα:

- θα συνεχίσει να παρέχει ειδική τεχνική συνδρομή για την ενεργειακή απόδοση, όπως με το μέσο τεχνικής υποστήριξης, με την πολιτική συνοχής και με το πρόγραμμα ELENA, γεγονός που θα βοηθήσει τις αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη να αντιμετωπίσουν τα προβληματικά σημεία στην ανάπτυξη προγραμμάτων ενεργειακής απόδοσης·
- θα καλέσει τα κράτη μέλη να υποβάλουν, έως την 1η Ιουλίου, έκθεση σχετικά με τα μέτρα που έχουν λάβει για την επίτευξη βραχυπρόθεσμης μείωσης της ζήτησης. Θα κληθούν επίσης να καθορίσουν ποια περαιτέρω μέτρα σχεδιάζουν και τον αναμενόμενο αντίκτυπό τους, μεταξύ άλλων στα κέντρα δεδομένων και στη βιομηχανική απορριπτόμενη θερμότητα.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ενεργειακή απόδοση αποτελεί βασικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της στρατηγικής της Ένωσης για την επίτευξη απανθρακοποιημένης οικονομίας έως το 2050 με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Οι σημερινές υψηλές τιμές ενέργειας και ο πόλεμος στην Ουκρανία έδωσαν νέα ώθηση στην ανάγκη εξοικονόμησης ενέργειας, ώστε να διασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα καταστεί ανεξάρτητη από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων το συντομότερο δυνατόν.

Όπως αναφέρεται στο παρόν σχέδιο, αυτό απαιτεί τόσο μεσομακροπρόθεσμα, διαρθρωτικά μέτρα ενεργειακής απόδοσης όσο και άμεσες αλλαγές. Θα απαιτηθούν κατάλληλα τιμολογιακά μηνύματα, έξυπνη χρήση της περιορισμένης δημόσιας χρηματοδότησης και περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις, καθώς και περαιτέρω στήριξη, παράλληλα με συνοδευτικές πολιτικές για την ανάληψη συγκεκριμένης επιτόπου δράσης. Θα απαιτηθεί μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών, των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των παραγόντων, ώστε να διασφαλιστεί η ισχυρή ανάληψη ευθύνης και η ταχεία υλοποίηση των απαιτούμενων δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας.

Η εφαρμογή των συστάσεων και των δράσεων που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση για την εξοικονόμηση ενέργειας στην ΕΕ θα δώσει σε όλους τη δυνατότητα να εξοικονομήσουν ενέργεια και, ως εκ τούτου, θα συμβάλει στην ενεργειακή ανεξαρτησία της Ευρώπης.

Μη αποκλειστική εργαλειοθήκη μέτρων για την επίτευξη άμεσης εξοικονόμησης ενέργειας

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει έναν μη εξαντλητικό κατάλογο στοχοθετημένων μέτρων που μπορούν να αποφέρουν σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας βραχυπρόθεσμα (σε περίοδο ενός έτους). Η αναφερόμενη εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας εξαρτάται από ευρύ φάσμα παραγόντων, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού στον οποίο οι ιδιώτες ανταποκρίνονται στις διαφημιστικές και ενημερωτικές εκστρατείες και σε άλλες προτροπές. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως αμιγώς ενδεικτικά στοιχεία του πιθανού μεγέθους των επιπτώσεων σε επίπεδο ΕΕ.

Επίσης, οι επιπτώσεις των μέτρων μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται. Για παράδειγμα, η ίδια εξοικονόμηση ενέργειας μπορεί να επιτευχθεί με τα μέτρα ενημερωτικής εκστρατείας ή με την αύξηση της ανάπτυξης των πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης και των στοχευμένων ενεργειακών ελέγχων. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να αθροιστούν οι εκτιμώμενες επιπτώσεις για να προκύψει μια συνολική εξοικονόμηση ενέργειας.

<i>Πιθανά μέτρα</i>	<i>Περιγραφή των μέτρων</i>	<i>Εκτιμώμενες επιπτώσεις σε ένα έτος (σε εκατ. ΤΠΠ)</i>
Οριζόντιες ενεργειακές υπηρεσίες και χρηματοδοτικά μέτρα		
Ενημερωτική εκστρατεία για την πολλαπλή σπατάλη ενέργειας σε νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις	Στοχευμένη ενημερωτική εκστρατεία, η οποία παρακινεί τους πολίτες να μειώσουν τη θερμοκρασία θέρμανσης και λέβητα, να αποφεύγουν την κατανάλωση σε ώρες αιχμής, να κλείνουν τις πόρτες, να απενεργοποιούν τη θέρμανση σε μη χρησιμοποιούμενους χώρους, να σβήνουν τα φώτα, να σφραγίζουν τα σημεία όπου υπάρχουν ρεύματα αέρα, να μειώνουν τη χρήση ενέργειας στα καταστήματα λιανικής πώλησης. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει υπηρεσίες παροχής συμβουλών, όπως υπηρεσίες μίας στάσης ή kit ενεργειακής απόδοσης, για τους πολίτες και τις ΜΜΕ.	11 εκατ. ΤΠΠ
Πιστοποίηση και συντήρηση	Δωρεάν παροχή συμβουλών, επιθεώρηση, ενεργειακοί έλεγχοι και πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης για την ευαισθητοποίηση και την παροχή συστάσεων σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και επιτόπιοι έλεγχοι σε συστήματα θέρμανσης και ταχεία συντήρηση για τη μείωση της σπατάλης	3,5 εκατ. ΤΠΠ
Τροποποίηση της τιμολόγησης της ενέργειας ώστε να ενθαρρυνθεί η μείωση της χρήσης ενέργειας	Κατάργηση της προτιμησιακής μεταχείρισης των ορυκτών καυσίμων και των κατ' αποκοπή συντελεστών για την ενέργεια. Θέσπιση προοδευτικών τιμολογίων και άλλων λύσεων για την προώθηση της εξοικονόμησης και την	2,4 εκατ. ΤΠΠ

και καυσίμων	ενθάρρυνση της μετάβασης από το αέριο στην ηλεκτρική ενέργεια	
Ενθάρρυνση της αγοράς αποδοτικότερων συσκευών	Παροχή πληροφοριών και κινήτρων από τα κράτη μέλη. Η διεπαφή καταναλωτών του μητρώου EPREL παρέχει εύκολα προσβάσιμες συγκρίσιμες πληροφορίες.	
Ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών χρηματοδότησης και περαιτέρω στήριξη των εταιρειών παροχής ενεργειακών υπηρεσιών	Καινοτόμα συστήματα χρηματοδότησης και χρηματοπιστωτικά προϊόντα ταχείας εφαρμογής μπορούν να στηρίξουν την αύξηση της εφαρμογής μέτρων ενεργειακής απόδοσης και να αποφέρουν εξοικονόμηση ενέργειας βραχυπρόθεσμα (συστήματα χρηματοδότησης βάσει των φόρων και των λογαριασμών, ενυπόθηκα δάνεια για βελτιώσεις ενεργειακής απόδοσης, χρηματοδότηση εταιρειών παροχής ενεργειακών υπηρεσιών)	0,7 εκατ. ΤΠΠ
Εξυπνότερες πρακτικές ελέγχου στους υποσταθμούς τηλεθέρμανσης	Καθιέρωση έξυπνου ελέγχου και παρακολούθησης των κεντρικών υποσταθμών τηλεθέρμανσης, οι οποίοι δεν είναι εξοπλισμένοι ώστε να διασφαλίζονται ο έλεγχος και η εξάλειψη των διακυμάνσεων της θερμοκρασίας παροχής και η αυξημένη ροή ζεστού νερού στα θερμαντικά σώματα	2,5 εκατ. ΤΠΠ
Κτίρια		
Χρήση θέρμανσης και κλιματισμού σε κτίρια	Οι προεπιλεγμένες ρυθμίσεις των λεβήτων συμπύκνωσης μπορούν συχνά να προσαρμοστούν ώστε να αυξηθεί η απόδοση και να εξοικονομηθεί έως και το 8 % της ενέργειας που χρησιμοποιείται για τη θέρμανση χώρων και νερού.	2,5 εκατ. ΤΠΠ
Ταχεία ανάπτυξη αντλιών θερμότητας μέσω ειδικών χρηματοδοτικών κινήτρων	Ενεργοποίηση χρηματοδοτικών και φορολογικών κινήτρων για ταχεία ανάπτυξη αντλιών θερμότητας, για παράδειγμα μέσω της μείωσης του ΦΠΑ και της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης. Επιχορηγήσεις πριμοδότησης για την αντικατάσταση λεβήτων ορυκτών καυσίμων για την άμεση αντιστάθμιση της ζήτησης φυσικού αερίου.	1,5 εκατ. ΤΠΠ
Συστήματα αυτοματισμού κτιρίων και ενεργειακής διαχείρισης	Ενθάρρυνση της εγκατάστασης συστημάτων αυτοματισμού και ελέγχου κτιρίων (BACS) που παρακολουθούν και προσαρμόζουν αυτόματα τη χρήση ενέργειας στα κτίρια.	1,5 εκατ. ΤΠΠ
Παροχή πληροφοριών σχετικά με μέτρα εύκολης εγκατάστασης μόνωσης σε κτίρια	Μέτρα εύκολης εγκατάστασης μόνωσης σε σοφίτες και στέγες, καθώς και μέσω παραθύρων υψηλών επιδόσεων και διπλών υαλοπινάκων	1,5 εκατ. ΤΠΠ
Βιομηχανία		

Ενεργειακοί έλεγχοι και μέτρα για την αντιμετώπιση της απώλειας θερμότητας	Παροχή κινήτρων για ελέγχους απώλειας θερμότητας και μέτρα για την αποφυγή απωλειών θερμότητας από διεργασίες υψηλής θερμοκρασίας. Ενθάρρυνση των ΜΜΕ για διενέργεια τέτοιων ελέγχων.	2,5 εκατ. ΤΠΠ
Επίσπευση και χρηματοδοτική στήριξη της αντικατάστασης των συστημάτων ορυκτών καυσίμων με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Κίνητρα, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις ή επιδοτήσεις, για την επίσπευση της αντικατάστασης των συστημάτων ορυκτών καυσίμων με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ειδικότερα σε υφιστάμενα κτίρια με λέβητες ηλικίας άνω των 12 ετών.	5 εκατ. ΤΠΠ

Όσον αφορά τις μεταφορές, θα μπορούσαν να ληφθούν διάφορα αμοιβαία επωφελή μέτρα σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, σύμφωνα με τη στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα και, ειδικότερα, με το νέο πλαίσιο πολιτικής για την αστική κινητικότητα. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν γρήγορα να εφαρμοστούν ή να επιταχυνθούν από τις δημόσιες αρχές, τους μεταφορείς και τους εργοδότες ή άλλους παράγοντες (μεμονωμένα ανά μέτρο).

Πιθανό μέτρο	Δυνητικός αντίκτυπος (ανάλογα με τον συγκεκριμένο σχεδιασμό)	Περιγραφή του μέτρου
Ενίσχυση της χρήσης ηλεκτρικών και αποδοτικότερων αυτοκινήτων, ημιφορτηγών, φορτηγών και λεωφορείων	Υψηλός	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεχής/διευρυμένη δημόσια στήριξη για την αγορά βιώσιμων οχημάτων • Ειδικά καθεστώτα στήριξης για εξειδικευμένους και δεσμευμένους στόλους οχημάτων (ταξί, κοινούς στόλους, εφοδιαστικούς στόλους, λεωφορεία) • Επενδύσεις σε δημόσια προσβάσιμες υποδομές επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού (δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς της αγοράς) • Στήριξη για την ανάπτυξη ιδιωτικών υποδομών επαναφόρτισης (κατ' οίκον/σε γραφεία/σε επιχειρήσεις) μέσω επιδοτήσεων ή φορολογικών κινήτρων • Επενδύσεις σε υποδομές δημόσιων μεταφορών μηδενικών εκπομπών με στόχο τη μείωση της χρήσης αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης (μετρό, τραμ, μητροπολιτικά τρένα, τρόλεϊ)
Ενθάρρυνση της μείωσης της ταχύτητας κατά την	Μεσαίος έως υψηλός	<ul style="list-style-type: none"> • Μείωση της ταχύτητας στους αυτοκινητοδρόμους • Σύσταση για ζώνες μειωμένης ταχύτητας σε

οδήγηση		αστικές περιοχές Ανάπτυξη ζωνών χωρίς αυτοκίνητα για τη διευκόλυνση της ήπιας κινητικότητας
Μείωση της τιμής των μέσων μαζικής μεταφοράς και των σιδηροδρομικών μεταφορών	Μεσαίος έως υψηλός	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση των τιμών των δημόσιων και σιδηροδρομικών μεταφορών με βάση δημόσια στήριξη στους φορείς εκμετάλλευσης
Παροχή κινήτρων για πεζοπορία, ποδηλασία και μικροκινητικότητα στις πόλεις	Μεσαίος έως υψηλός	<ul style="list-style-type: none"> Στήριξη της δωρεάν κοινής χρήσης ποδηλάτων και άλλων λύσεων μικροκινητικότητας Παροχή κινήτρων για αγορές ποδηλάτων μέσω επιδοτήσεων αγοράς ποδηλάτου ή μειώσεων φόρου/ΦΠΑ Κίνητρα/επιδόματα για εργαζομένους που χρησιμοποιούν μέσα μαζικής μεταφοράς ή ενεργητικά μέσα μετακίνησης από και προς την εργασία Επένδυση σε νέες ποδηλατολωρίδες μέσα στις πόλεις και γύρω από/προς αυτές Προώθηση/παροχή κινήτρων για «παράδοση στο τελευταίο χιλιόμετρο» με ποδήλατα μεταφοράς φορτίων ή με μικρότερα ηλεκτρονικά οχήματα παραδόσεων Αύξηση των δυνατοτήτων μετακίνησης σε μέσα μαζικής μεταφοράς (τρένο, μετρό) με ποδήλατο
Προώθηση της αποδοτικότερης οδήγησης και λειτουργίας οχημάτων μεταφοράς και παράδοσης εμπορευμάτων	Μεσαίος	<ul style="list-style-type: none"> Διασφάλιση καλύτερης/πλήρους φόρτωσης των βαρέων επαγγελματικών οχημάτων μέσω καλύτερου σχεδιασμού / καλύτερων δεδομένων Βελτιστοποίηση των λύσεων πολυτροπικής παράδοσης, μεταξύ άλλων μέσω λύσεων μηδενικών εκπομπών στο τελευταίο χιλιόμετρο και σταθμών παραλαβής Παροχή εκπαίδευσης για οικολογική οδήγηση Επιτάχυνση της ανάπτυξης των υπηρεσιών συστημάτων ευφυών μεταφορών
Καθιέρωση ημερών χωρίς αυτοκίνητο	Χαμηλός έως μεσαίος	Διοργάνωση ημερών χωρίς αυτοκίνητο στις πόλεις
Προσαρμογή των υφιστάμενων συστημάτων επιβολής οδικών τελών	Χαμηλός έως μεσαίος	Συστήματα επιβολής οδικών τελών που μειώνουν την κυκλοφοριακή συμφόρηση σε περιόδους αιχμής και/ή παρέχουν κίνητρα για πιο βιώσιμα οχήματα